

Tôi Đã Nghiên Cứu về Chiến Lược Quân Sự. Giờ đây Trump phải Đương Đầu với Trò Bịp Iran Vẫn Dừng Từ Lâu Nơi Chiến Trường.

Robert Maginnis / Bản dịch của Hướng Dương

[I've studied military strategy. Trump now faces Iran's oldest battlefield trick](#)

Tổng thống Donald Trump đã chiếu tướng Iran, nhưng ông cần phải chơi cho hết ván cờ. Ảnh: Getty Images
© SAUL LOEB / AFP via Getty Images

Chiến tranh không phải là cờ nhẩy (checkers) mà là cờ vua (chess), một trò chơi bắt nguồn từ Ấn Độ, được hoàn thiện và phát triển qua Ba Tư, nơi "shah" có nghĩa là vua và "shah mat" có nghĩa là chiếu tướng. Ngôn ngữ rất quan trọng bởi vì chiến lược, dù là trong cờ vua hay chiến tranh, không chỉ là việc chiếu tướng đối thủ mà là việc biết cách kết thúc ván cờ.

Tổng thống Donald Trump đang nắm những quân cờ mạnh hơn, và Tehran biết thế. Vì vậy Iran không đáp lại Mỹ từng nước đi một. Họ đang cố mở rộng bàn cờ trước khi Washington quyết định cách kết thúc ván cờ.

Hai bên đã chơi lối này giờ quen rồi. Trump tấn công các mục tiêu quân sự của Iran. Iran tấn công các thương thuyền. Trump siết chặt vòng vây ngoài biển. Iran đe dọa các đường chuyên chở xăng dầu mới. Mỗi hành động của Mỹ đều bị Iran trả đũa không bằng hỏa lực mà bằng chuyển áp lực tới một nơi khác: trên biển, trên thị trường dầu mỏ, khắp các thủ đô vùng Vịnh và trong cuộc tranh luận chính trị tại Washington.

Bộ Chỉ huy Trung Tâm của Hoa Kỳ (Centcom) mới công bố một đợt tấn công mới vào các vị trí phòng thủ ven biển và nơi đặt hỏa tiễn của Iran, hầu phần nào tái phong tỏa các hải cảng của Iran cũng như làm suy yếu khả năng đe dọa tàu bè vận chuyển qua eo biển Hormuz. Iran đã đáp trả bằng cách tấn công vào các trạm đóng quân của Mỹ ở Bahrain, Kuwait và Jordan, và bằng cách bắn hỏa tiễn vào các tàu chở dầu ở eo biển Hormuz làm cho nhiều thủy thủ thiệt mạng và bị thương. Tehran tìm cách làm các cuộc tấn công của Mỹ lớn chuyện hơn. Đó không phải chỉ là trả đũa. Đó là một cách phản công, và Iran đã từng dùng phương thức này trước đây.

Trong cuộc Chiến Iran-Iraq (1980-1988), Tehran đã góp phần biến Vịnh Ba Tư thành một bãi chiến trường sau này được biết với cái tên là Chiến tranh Tàu Chở Dầu. Hải quân Hoa Kỳ đã phát động Chiến dịch Earnest Will để hộ tống các tàu chở dầu Kuwait đi qua Vịnh. Vào tháng 4 năm 1988, khu trục hạm USS Samuel B. Roberts đã trúng thủy lôi của Iran trong khi làm nhiệm vụ này. Bốn ngày sau, Hải quân Hoa Kỳ đáp trả bằng Chiến dịch Praying Mantis, chỉ trong một ngày đánh chìm hoặc làm hư hại một phần đáng kể lực lượng hải quân tác chiến của Iran. Iran đã không đánh bại được Hải quân Hoa Kỳ. Họ đã học được một điều khác: thủy lôi, tàu chở dầu, tuyến đường vận chuyển, và nỗi lo sợ về dầu mỏ có thể làm cho một cường quốc mạnh hơn phải lo bảo vệ chỉ một con thủy lộ. Iran giờ vẫn còn giữ thói quen đó.

Eo biển Hormuz ngày nay, vẫn là ô vuông chính trên bàn cờ. Cơ quan Thông tin Năng lượng Hoa Kỳ cho biết năm 2024 lượng chuyển dầu qua Hormuz trung bình khoảng 20 triệu thùng mỗi ngày, tức gần một phần năm tổng lượng tiêu thụ dầu mỏ toàn cầu. Nhưng Hormuz có thể không còn là nguyên bàn cờ nữa. Theo hãng tin Reuters Iran mới báo hiệu rằng họ có thể dùng bọn ủy nhiệm Houthi ở Yemen để đe dọa cửa ngõ Bab el-Mandeb dẫn ra Biển Đỏ, làm tuyến đường vận chuyển năng lượng quan trọng thứ hai rơi vào tình thế bị nguy. Việc đóng cửa Bab el-Mandeb sẽ làm cho các tàu chở dầu phải đi vòng qua Nam Phi, làm tăng thời gian và chi phí cho việc vận chuyển năng lượng toàn cầu.

Khủng hoảng chỉ ở một điểm nghẽn đã nguy hiểm. Khủng hoảng ở hai điểm nghẽn sẽ là một thử thách về sức mạnh của Hoa Kỳ. Washington cũng đã tạo cho Tehran một lý lẽ mà họ không đáng được. Trump đã tính lầy

20% chi phí cho các cuộc vận chuyển hàng hóa qua eo biển Hormuz, nhưng đã bãi bỏ ý tưởng này một ngày sau đó, nói rằng không ai được phép thu mức phí như vậy. Chuyện sai trái về mặt pháp lý là hiển nhiên. Tổ chức Hàng hải Quốc tế của Liên Hợp Quốc nói rằng việc bắt buộc trả lệ phí cho việc vận chuyển qua một eo biển quốc tế không có cơ sở pháp lý. Mỹ không thể nói với Iran rằng họ không có quyền thu phí trên một tuyến đường thủy quốc tế trong khi lại toan tính áp đặt một mức phí. Ngay cả khi đã rút lại, đề nghị này vẫn là một lỗi tại mình.

Sự lặp đi lặp lại như thế lại còn nguy hiểm hơn cả chiến lược. Axios đưa tin rằng Trump đã triệu tập một cuộc họp trong Phòng Cứu Xét Tình Hình để cân nhắc một cuộc tấn công rộng lớn hơn cả các cuộc tấn công hiện tại dọc vùng eo biển Hormuz, và Trump đã công khai nói rằng có thể tấn công vào các nhà máy điện và cầu của Iran nếu Tehran không quay lại bàn đàm phán. Sức mạnh có hiệu quả khi nó giới hạn các lựa chọn của kẻ thù. Nó thất bại khi làm cho Mỹ thêm nhiệm vụ. Tehran đang đặt cược rằng mỗi khi Mỹ tấn công, đe dọa hay mở rộng sự phong tỏa tường là một bước tiến nhưng hóa ra lại tạo thêm một nơi mà Washington phải bảo vệ.

Trump nên bác bỏ lời cá cược đó. Ba nguyên tắc sau đây sẽ giúp ông làm được điều đó:

- Thứ nhất, ngừng loan báo chính sách hàng hải đang hoạch định. Một chính sách hàng hải quan trọng không nên được phổ biến trên mạng xã hội khi căn bản pháp lý, sự ủng hộ của các nước đồng minh và phương thức thực thi chưa chắc chắn.
- Thứ hai, hãy đặt tên cho cuộc chiến mà Mỹ thực sự đang tham gia. Đây có phải là một sự trả đũa có giới hạn, một chiến dịch tạo an ninh trên biển, một hành động cưỡng chế về ngoại giao hạt nhân hay một nỗ lực bắt phá hủy hạ tầng cơ sở của Iran? Mỗi câu trả lời đòi hỏi những mục tiêu khác nhau, những giới hạn khác nhau và một lời giải thích khác nhau cho người dân Mỹ.
- Thứ ba, sử dụng sức mạnh để thu hẹp cuộc chiến chứ không phải mở rộng nó ra theo điều kiện của Tehran. Sức mạnh của Mỹ nên làm cho Iran có ít giải pháp hơn chứ không phải làm cho Washington thêm gánh nặng.

Cuộc chiến tàu chở dầu là một cuộc báo động. Một nhiệm vụ hộ tống có giới hạn lúc ban đầu đã trở thành một thử thách ý chí toàn dân, một sự hợp tác liên minh và phương pháp leo thang. Washington không thể nhút nhát và cũng không thể coi thường. Iran không thể trực tiếp đánh bại Hoa Kỳ, và cũng không cần phải làm chuyện đó. Chiến lược của họ là mở rộng bàn cờ, làm cho chi phí nặng thêm và chịu đựng được đủ lâu để thấy kiên trì là một cách chiến thắng.

Trump đang nắm giữ những quân cờ mạnh hơn. Ông đã nhiều lần chiếu tướng Iran trong năm nay. Nhưng chiếu tướng không phải là đã thắng. Một chế độ đang bị áp đảo vẫn có thể thoát khỏi áp lực, phản công và đưa cuộc chiến tới một trận thế tổn kém hơn nếu đối phương tưởng lầm chuyển quân là chiến lược.

Trump có đủ quân cờ để chiến thắng. Điều ông cần có bây giờ là phương thức làm cho Tehran không còn nước đi tiếp.

Robert Maginnis là một sĩ quan bộ binh Hoa Kỳ đã nghỉ hưu, chuyên viên nghiên cứu cao cấp về An ninh Quốc gia tại Hội đồng Nghiên cứu về Gia đình (), và là tác giả của 14 cuốn sách. Cuốn sách mới nhất của ông, "Cuộc chiến lạnh AI mới: Tự do vs. Chuyên chế trong thời đại đế chế máy móc", nói về nỗ lực toàn cầu giành quyền bá chủ AI và ảnh hưởng của AI trên quyền tự do.*

() một tổ chức phi lợi nhuận của Mỹ chuyên vận động chính sách về giá trị gia đình theo góc nhìn Cơ Đốc giáo, được thành lập vào năm 1983*